

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Історія в інтернет-мережах

галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 032 Історія та археологія
освітньо-професійної програми «Публічна історія»

ЛУЦЬК – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента **Історія в інтернет-мережах** підготовки **магістра** галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ освітньо-професійної програми ПУБЛІЧНА ІСТОРІЯ.

Розробник: Денисюк Василь Іванович, кандидат історичних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: _____

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії України та археології, протокол № 1 від 30 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри:

проф. Баран В. К.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ 032 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ ПУБЛІЧНА ІСТОРІЯ МАГІСТР	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 4 / 120		Рік підготовки: <i>перший</i>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр: <i>другий</i>
		Лекції: 10 год.
		Практичні: 24 год.
Українська мова викладання	Консультації: 8 год.	
	Самостійна робота: 88 год.	
	Форма контролю: залік	

2. Інформація про викладача

Денисюк Василь Іванович.

Науковий ступінь кандидат історичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри історія України та археології

Контактна інформація: 0663893490, denysyuk.vasyl@eenu.edu.ua.

Дні занять (за електронним розкладом <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

3. Опис дисципліни

Анотація

Освітній компонент «Історія в інтернет-мережах» належить до вибіркових навчальних дисциплін освітньо-професійної програми Публічна історія підготовки магістра галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 032 Історія та археологія. Предметом вивчення є використання історичних наративів в інтернет-мережах, а метою – формування у здобувачів освіти вищої освіти комплексного уявлення про способи та характер використання інтернет-мереж для поширення історичних знань; застосування історичних наративів для розвитку інтернет-проектів; про історію як системи знань та науки в інтернет-мережах тощо.

Програма ОК складається з двох змістових модулів: 1. Історичні знання в інтернет-мережах; 2. Інтернет як інструмент історії. В першому модулі розглядаються питання Інтернету як засобу комунікації, типологізації інтернет-джерел з історії, змін у динаміці розвитку історичних знань в інтернет-мережах, різноманітності історичних тем в інтернеті, цензурування історії в інтернеті. Другий модуль присвячений проблемам впливу штучного інтелекту (ШІ) на розвиток історичних знань, навчання історії з допомогою інтернет-технологій, трансформацій розуміння та сприйняття історії через вплив інтернет-мереж, в тому числі соціальних мереж.

В результаті вивчення ОК здобувачі вищої освіти матимуть можливість сформувати комплексне уявлення про вплив інтернет-технологій на історичні знання та науку, опанувати базові навички, необхідні для аналізу контенту на веб-сайтах, присвячених історії та історичній тематиці.

Пререквізити

Для вивчення дисципліни «Історія в інтернет-мережах» знадобляться знання, уміння і навички, засвоєні під час вивчення дисциплін «Міфологічні нарації в історії України», «Гібридні війни у сучасному світі», «Популяризація історії та археології в медіа», «Історична пам'ять та історична політика».

4. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу – сформувати у здобувачів освіти комплексне уявлення про вплив інтернет-технологій на історію як науку та систему знань, а також наповнення історичною інформацією різноманітних веб-сайтів.

Завдання:

- визначити головні особливості Інтернету як комунікаційної технології;
- проаналізувати динаміку розвитку історичних знань в інтернет-мережах,
- визначити типи інтернет-джерел з історії,
- охарактеризувати ключові проблеми інтернет-джерел з історії,
- окреслити вплив штучного інтелекту (ШІ) на історичні знання,
- проаналізувати особливості цензурування історії в інтернеті.

5. Результати навчання (Компетентності)

Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	<p>СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.</p> <p>СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.</p> <p>СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.</p> <p>СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.</p> <p>СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.</p> <p>СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.</p>
Програмні результати навчання	
<p>ПР 01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.</p> <p>ПР 02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.</p> <p>ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів.</p> <p>ПР 09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн</p>	

6. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		Форма
	Усього	У тому числі	

		Лекції	Практичні (Семінари)	Сам. робота	Консультації	контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Історичні знання в інтернет-мережах.						
Тема 1. Інтернет як засіб комунікації та донесення інформації.	8	2		5	1	Л, ДС / 5
Тема 2. Типологізація інтернет-джерел з історії. Динаміка розвитку історичних знань в інтернет-мережах.	15	2		12	1	Л, ДС / 5
Тема 3. Різноманітність історичних тем в інтернеті. «Популярна» та «наукова» історія в інтернет-мережах.	13	2		10	1	Л, ДС / 5
Тема 4. Цензурування історії в інтернеті.	13		2	10	1	ДС / 5
Тема 5. Проблема інтернет-джерел з історії.	13		4	8	1	ДС / 10
Підсумкова контрольна робота № 1.						ПКР/20
Разом за змістовим модулем	62	6	6	45	5	50
Змістовий модуль 2. Інтернет як інструмент історії.						
Тема 6. Штучний інтелект (ШІ) та історичні знання.	27	2	4	20	1	Л, ДС / 15
Тема 7. Навчання історії з допомогою інтернету.	15		2	12	1	ДС / 5
Тема 8. Трансформації розуміння та сприйняття історії через вплив інтернет-технологій.	16	2	2	11	1	Л, ДС / 10
Підсумкова контрольна робота № 2.						ПКР/20
Разом за змістовим модулем	58	4	8	43	3	50
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю: Л – лекція, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Р – розповідь, Д – доповідь, КР – контрольна робота, ПКР – підсумкова контрольна робота, Е – есе, Б – бесіда, Т – тести.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (70 год.)

Тема 1. Інтернет як засіб комунікації та донесення інформації. (5 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 2. Типологізація інтернет-джерел з історії. Динаміка розвитку історичних знань в інтернет-мережах. (12 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Підготувати презентацію на тему «Розвиток україномовного історичного ютубу» за публікацією Денисюк В. Популяризація історії України в YouTube у контексті російсько-української смислової війни / Public history: selected issues: Collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 492 p. С. 71–99.

Тема 3. Різноманітність історичних тем в інтернеті. «Популярна» та «наукова» історія в інтернет-мережах. (10 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Тема 4. Цензурування історії в інтернеті. (10 год.)

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Підготувати есе на тему «Цензурування історичних питань в українському сегменті інтернету: за і проти».

Тема 5. Проблема інтернет-джерел з історії. (8 год.)

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Підготувати презентацію на тему «Довіра до інтернет-джерел з історії».

Тема 6. Штучний інтелект (ШІ) та історичні знання. (20 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Підготувати есе на тему «Майбутнє штучного інтелекту в історичних дослідженнях».

Тема 7. Навчання історії з допомогою інтернету. (12 год.)

Опрацювання теми за навчальною літературою.

Підготувати презентацію на тему «Використання Вікіпедії для навчання історії учнів: за і проти».

Тема 8. Трансформації розуміння та сприйняття історії через вплив інтернет-технологій. (11 год.)

Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Опрацювання теми за навчальною літературою.

7. Політика оцінювання

Увесь навчальний процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач/ка освіти повинен/на систематично відвідувати лекції та практичні заняття з ОК, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та свої колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення контрольних робіт.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання слід подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання тестових завдань та письмових робіт.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

Процес вивчення освітнього компонента здійснюється за умов дотримання здобувачами освіти та викладачем [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.10.2020 р.](#) URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Якщо здобувач/ка освіти не має заборгованості з тем, винесених на оцінювання, та отримав протягом семестру не менше 60 балів, то одержує відповідний підсумковий бал – задовільно (60–74), добре (75–89), відмінно (90–100). У випадку, коли здобувач/ка отримав менше як 60 балів або хоче покращити результат, то складає залік згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом Волинського національного університету імені Лесі Українки. Якщо здобувач/ка не склав залік з першого разу, то має можливість перескласти його. Під час вивчення ОК передбачена можливість визнання отриманої здобувачем вищої освіти неформальної освіти як оцінку з окремих тем згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.](#) URL: <http://surl.li/daloo>.

8. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання відповідей здобувачів/здобувачок на семінарських заняттях у формі підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до відповідей, участі в обговоренні, дискусії, дебатах; у формі написання поточних письмових робіт (контрольних і тестів) та завдань для самостійного опрацювання за змістовими модулями.

Критерії оцінювання студентів на семінарських заняттях:

- 1 бали – незадовільна відповідь;
- 2 бали – неповна відповідь на поставлене питання, недостатнє володіння матеріалом;
- 3-4 балів – повна відповідь, одна не містить узагальнення, не свідчить про глибоке розуміння обговорюваних питань з теми;
- 5 балів – самостійна повна відповідь, виявлення вміння аналізувати, порівнювати викладений матеріал, робити висновки та узагальнення.

Розподіл балів

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 100 балів).

Поточний контроль (мах - 100 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2	
50 балів	50 балів	100

9. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль успішності здобувача/чки(залік) складається із сумарної кількості балів, отриманих за поточне оцінювання з відповідних тем (мінімум 60 балів). У випадку, коли здобувач/ка отримав менше як 60 балів або хоче покращити результат, то складає залік усно у формі розгорнутої відповіді на два питання згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом Волинського національного університету імені Лесі Українки.

10. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Основна література

1. Денисюк В. Антиукраїнські історичні наративи в російськомовному Youtube-просторі як загроза національній безпеці України. *Acta Securitatae Volynienses*. 2023. № 1. С. 12–20. URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/asv/issue/view/84/86> (дата звернення: 28.08.2024).
2. Денисюк В. Популяризація історії України в YouTube у контексті російсько-української смислової війни / Public history: selected issues: Collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 492 p. С. 66–94.
3. Мина Ж., Кокор Л. Популяризація пам'яток історії та культури органами місцевого самоврядування із застосуванням сучасних інформаційно-реklamних засобів. *Historical and cultural studies*. 2016. Vol. 3, Num. 1. С. 79–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hcs_2016_3_1_16 (дата звернення: 28.08.2024).
4. Мелекесцев К. Нові технології соціальних мереж та їх наслідки для інформаційного протистояння навколо історії України. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Серія: Історичні науки. 2023. Випуск 61. С. 25–33. DOI:10.31909/26168774.2023-(61)-3 (дата звернення: 28.08.2024).
5. Мірошник Р. Інтернет-ресурси історії України в глобальній комп'ютерній мережі: особливості формування, інформаційне наповнення, проблематика (1991-2010 рр.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 – історія України / Мірошник Родіон Валерійович ; наук. керівник Борисенко Володимир Йосипович ; Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2010. 267 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/43466?show=full> (дата звернення: 28.08.2024).
6. Рудакова Т., Онкович А. YouTube-канали в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 1 (101). С. 43–46. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-1-101-9/> (дата звернення: 28.08.2024).
7. Семенова О. Російська пропаганда у соціальних медіа: загрози та шляхи протидії. *Актуальне українознавство*. 2021 р. № 4(81). С. 47–71. URL: <http://journal.ndiu.org.ua/article/view/246384> (дата звернення: 28.08.2024).

8. Bardakcı S. Exploring high school students' educational use of YouTube. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2019. № 20 (2). P. 261–273. URL: https://www.academia.edu/56617981/Exploring_High_School_Students_Educational_Use_of_YouTube (дата звернення: 28.08.2024).
9. Cebalo A. S. Amateur Historians in the Age of the Internet A Look at YouTube. March 2020. 21 p. URL: https://www.academia.edu/42355007/Amateur_Historians_in_the_Age_of_the_Internet_A_Look_at_YouTube (дата звернення: 28.08.2024).
10. Chun J., Elkins K. The Crisis of Artificial Intelligence: A New Digital Humanities Curriculum for Human-Centred AI. *International Journal of Humanities and Arts Computing*. 2023. Volume 17. Issue 2. P. 147–167. DOI: 10.3366/ijhac.2023.0310 (дата звернення: 28.08.2024).
11. Gitner S. *Multimedia Storytelling for Digital Communicators in a Multiplatform World*. New York and London: Routledge, 2015. 406 p.
12. Public History. Історія в публічному просторі: збірник Міжнародної наукової конференції (Київ, 20 травня 2022 року) / За ред. Юрія Латиша; дизайн Маргарити Дяченко. Київ, 2022. 314 с. URL: <http://surl.li/ayalmm> (дата звернення: 28.08.2024).
13. Wild de K., Povroznik N. Editorial Museums on the Web. *Internet Histories*. Volume 8. Issue 1–2. P. 1–8. DOI: 10.1080/24701475.2024.2346870 (дата звернення: 28.08.2024).
14. Thon J.-N., Wilde L. Wilde Introduction: Characters across media. *Frontiers of Narrative Studies*. 2019. № 5 (2). P. 169–175. URL: <https://doi.org/10.1515/fns-2019-0011> (дата звернення: 28.08.2024).

Додаткова література

1. Пшемицька Є. Українські історичні YouTube-канали як інструмент вивчення історії в ЗВО. *Збірник тез наукових праць. XIII Міжнародна наукова конференція: «Наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку»*, 29 грудня 2022 р. Прага, Чехія, 2022. С. 31–34. URL: <http://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/2749/1/Пшемицька%20репозитарій.pdf> (дата звернення: 28.08.2024).

2. Foster M. Online and Plugged In Public History and Historians in the Digital Age. *Public History Review*. 2014. Vol 21. P. 1–19. URL: <https://epress.lib.uts.edu.au/journals/index.php/phrj/article/view/4295> (дата звернення: 28.08.2024).
3. Gorissen S., Gehlb W. R. When Wikipedia met Tor trials of legitimacy at a key moment in internet history. *Internet Histories*. 2023. Vol. 7. № 2. P. 105–121. <https://doi.org/10.1080/24701475.2021.2015967> (дата звернення: 28.08.2024).
4. Schöch C., Hinzmann M., Röttgermann J., Dietz K., Klee A. Smart Modelling for Literary History. *International Journal of Humanities and Arts Computing*. 2022. Volume 16. Issue 1. P. 78-93. URL: <https://doi.org/10.3366/ijhac.2022.0278> (дата звернення: 28.08.2024).
5. Wild de K., Povroznik N. Editorial Museums on the Web. *Internet Histories*. Volume 8. Issue 1–2. P. 1–8. DOI: 10.1080/24701475.2024.2346870 (дата звернення: 28.08.2024).

Інтернет-ресурси:

1. Громадський просвітницький проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». URL: <http://likbez.org.ua> (дата звернення: 28.08.2024).
2. Інститут історії України НАН України. URL: www.history.org.ua (дата звернення: 28.08.2024)..
3. Київ інтерактивний. URL: <https://kyiv.lvivcenter.org/> (дата звернення: 28.08.2024)..
4. Мультимедійна онлайн-платформа про минуле та сучасне України «Локальна історія». URL: <https://localhistory.org.ua> (дата звернення: 28.08.2024)..
5. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2024)..
6. Центр міської історії Центрально-Східної Європи. URL: <https://www.lvivcenter.org/> (дата звернення: 28.08.2024)..
7. Alternate History. URL: <https://www.alternatehistory.com/forum/> (дата звернення: 28.08.2024).
8. American Historical Association. URL: <https://www.historians.org/> (дата звернення: 28.08.2024).
9. Artificial Intelligence Gemini. URL: <https://gemini.google.com/> (дата звернення: 28.08.2024).

10. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.cambridge.org/universitypress> (дата звернення: 28.08.2024).
11. Cambridge University Press. URL: <https://www.cambridge.org/universitypress/> (дата звернення: 28.08.2024).
12. Digital History. URL: <https://www.digitalhistory.uh.edu/> (дата звернення: 28.08.2024).
13. Stolen History. URL: <https://stolenhistory.net/forums/> (дата звернення: 28.08.2024).

11. Питання для здійснення підсумкового контролю успішності навчання

1. Інтернет як засіб комунікації та донесення інформації.
2. Типологізація інтернет-джерел з історії.
3. Динаміка розвитку історичних знань в інтернет-мережах.
4. Різноманітність історичних тем в інтернеті.
5. «Популярна» історія в інтернет-мережах.
6. «Наукова» історія в інтернет-мережах.
7. Історичні інтернет-форуми як форма комунікації та поширення наративів.
8. Соціальні мережі як форма популяризації історії.
9. Цензурування національної історії в інтернеті.
10. Складні історичні проблеми в інтернеті.
11. «Офіційні» та «неофіційні» джерела з історії в інтернеті.
12. Аналіз веб-сайтів з історичної тематики.
13. Проблема інтернет-джерел з історії.
14. Проблеми використання штучного інтелекту для проєктів з історії.
15. Перспективи використання штучного інтелекту для проєктів з історії.
16. Використання штучного інтелекту для навчання історії.
17. Навчання історії з допомогою відкритих веб-ресурсів.
18. Використання соціальних мереж, репозитаріїв, сайтів наукових журналів та форумів для академічної історії і пересічного користувача.
19. Навмисні спотворення історичної інформації на веб-сайтах вільного доступу.
20. Фінансування поширення власного національного історичного гранд-наративу з допомогою інтернет-мереж.